

*Prof. dr hab. Irena Rzeplińska**

Migranci w Polsce w XXI wieku – przestępcy i ofiary przestępstw

Wciąż się uważa, że imigranci zabierają pracę, sieją przestępczość i przemoc, przede wszystkim wobec kobiet, że ich fanatyczna religia nie pozwala im się integrować, napędza terroryzm itd. To wszystko nieprawda, a jeśli jest w tym coś z prawdy, jest wyolbrzymiane aż do skrajnego wypaczenia.

Mario Vargas Llosa, *Proszę o Nobla dla młodej kapitan*, „El Pais”, za: „Gazeta Wyborcza. Magazyn Świąteczny” z 20–21.07.2019, s. 15

895

Młoda kapitan to Carola Rackete – kapitan statku „Sea-Watch 3”, która uratowała na Morzu Śródziemnym uchodźców, przywiozła ich na wyspę Lampedusę i trafiła za to do aresztu¹.

Nikt ze współcześnie żyjących, i w Europie, i na innych kontynentach, nie ma wątpliwości, że migracje ludności, z różnych powodów, są cechą, istotną cechą, życia społeczeństw. Nie zatrzymamy tych ruchów – możemy próbować je ograniczać, wpływać na strumienie migracyjne, próbować nimi sterować. Jest jedna kategoria migrantów, których państwa, a więc społeczeństwa tych państw, zobowiązały się przyjąć i udzielić im ochrony – to uchodźcy, ci którzy uciekają przed prześladowaniami i z powodu zagrożenia życia i zdrowia proszą o ochronę międzynarodową. Państwa, które są stronami konwencji genewskiej dotyczącej statusu uchodźców z 1951 r., mają obowiązek przyjęcia takich osób. Druga kategoria migrantów to migranci ekonomiczni, ci którzy przyjeżdżają do państw w poszukiwaniu pracy i których państwa, przynajmniej niektóre, „ściągają” do pracy, ponieważ ich własny rynek cierpi na brak rąk do pracy.

Gdzie w tym jest Rzeczpospolita Polska?

* Polska Akademia Nauk, Instytut Nauk Prawnych, Zakład Kryminologii; ORCID 0000-0002-2391-5196.

¹ „Gazeta Wyborcza. Magazyn Świąteczny” z 20–21.07.2019, s. 14.

Współcześnie jesteśmy wszystkim: stroną konwencji genewskiej dotyczącej statusu uchodźców, gdzie cudzoziemcy proszą o status uchodźcy, i państwem, które potrzebuje migrantów – cudzoziemców, gdyż na polskim rynku pracy w pewnych dziedzinach gospodarki brakuje pracowników i za chwilę nie skończymy inwestycji, ponieważ nie będzie tych pracowników. Tak już jest w budownictwie – bez cudzoziemskich pracowników kontrakty nie zostaną wykonane².

W ciągu roku przebywa w Polsce maksymalnie półtora do dwóch milionów cudzoziemskich pracowników. Przeważają wśród nich obywatele Ukrainy. Pracownicy – cudzoziemcy stanowią obecnie, w 2019 r., 4% ogółu ubezpieczonych, tj. tych od których odprowadzane są składki ZUS (w ubiegłym roku stanowili 3%)³.

Jesteśmy już dziś społeczeństwem międzynarodowym, krajem pełnym migrantów, ludzi przyjeżdżających do nas z wielu krajów – patrząc tylko na cudzoziemców podejrzanych o popełnienie przestępstwa w Polsce – to obywatele 109 państw (piszę o tym dalej).

W tym artykule interesuje mnie przestępczość migrantów w Polsce i ich pokrzywdzenie przestępstwem, a więc migranci jako sprawcy i ofiary przestępstw.

Przestępcy

Przestępczość cudzoziemców zarejestrowanych jako podejrzani w policyjnej statystyce przestępczości od początku XXI w. w Polsce, tj. od 2000 r., kształtowała się następująco.

Od 2013 r. odnotowujemy stopniowy wzrost odsetka podejrzanych cudzoziemców wśród cudzoziemców ogółem – w jego interpretacji widzimy jako przyczynę raczej obligatoryjność rejestracji obywatelstwa podejrzanych cudzoziemców niż rzeczywisty wzrost przestępczości cudzoziemców.

W latach 2004–2012 (za takie lata mamy szczegółowe dane) cudzoziemcy podejrzani o popełnienie przestępstw w Polsce to obywatele w sumie 61 państw, w tym obywatele państw Unii Europejskiej stanowili 35,5% wszystkich podejrzanych cudzoziemców, pozostali to obywatele państw trzecich. W drugim przedziale czasowym: 2013–2016 podejrzanymi

² A. Błaszczak, *Polska zawalczy o imigrantów*, „Rzeczpospolita” z 26.07.2018, s. A20.

³ G. Osiecki, Ł. Gajewski, *Imigracja idzie na rekord. Liczba cudzoziemców pracujących w Polsce wciąż wzrasta*, „Dziennik Gazeta Prawna” z 5.08.2018.

o popełnienie przestępstw w Polsce byli cudzoziemcy obywatele 109 państw, w ponad 1/3 przypadków byli to obywatele państw Unii Europejskiej, a 63% wszystkich podejrzanych cudzoziemców to obywatele państw spoza Unii Europejskiej i spoza Europy. W obydwu okresach najliczniejsi spośród obywateli państw Unii Europejskiej są obywatele: Niemiec, Bułgarii, Rumunii, Litwy, Łotwy, Czech, Słowacji oraz Włoch. Obywatele państw trzecich (spoza Unii Europejskiej) to w większości obywatele państw europejskich – z największym udziałem obywateli Ukrainy, dalej są to obywatele Białorusi i Rosji, a znacznie mniej liczni są obywatele Armenii, Gruzji, Mołdawii i Turcji⁴. Podsumowując, to sąsiedzi Polski są najliczniejsi wśród cudzoziemców podejrzanych o popełnienie przestępstwa na terenie Polski.

Tabela 1. Cudzoziemcy podejrzani o popełnienie przestępstwa w latach 2000–2016⁵

Rok	Podejrzani ogółem	Podejrzani cudzoziemcy	Udział podejrzanych cudzoziemców wśród podejrzanych ogółem (%)
1	2	3	4
2000	405 275	5106	1,3
2001	533 343	7061	1,3
2002	552 301	6815	1,2
2003	557 224	5591	1,0
2004	578 059	3870	0,7
2005	594 088	3146	0,5
2006	587 959	2478	0,4

⁴ Podaje za: I. Rzeplińska, J. Włodarczyk-Madejska, *Przestępczość cudzoziemców w Polsce – na podstawie policyjnych statystyk przestępczości*, [w:] W. Klaus, K. Laskowska, I. Rzeplińska (red.), *Przestępczość cudzoziemców. Aspekty prawne, kryminologiczne i praktyczne*, Warszawa 2017; eadem, *Przestępczość cudzoziemców w Polsce na podstawie danych policyjnej statystyki przestępczości za lata 2013–2016*, „Studia Prawnicze” 2018, nr 4.

⁵ W policyjnej statystyce przestępczości gromadzone są dane dotyczące podejrzanych cudzoziemców (osób nieposiadających obywatelstwa polskiego), ich obywatelstwa, rodzaju przestępstwa, o które jest podejrzany cudzoziemiec, płci oraz miejsca rejestracji przestępczości cudzoziemców wg jednostek policji rejestrujących przestępczość cudzoziemców. Od 2013 r. został zmieniony sposób rejestracji danych o podejrzanych o popełnienie przestępstw cudzoziemców: wypełnienie rubryki „obywatelstwo” stało się, od 1 stycznia 2013 r., obowiązkowe. Podstawa: Zarządzenie nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 stycznia 2013 r.

Tabela 1 (cd.)

1	2	3	4
2007	540 604	2293	0,4
2008	516 626	2141	0,4
2009	521 699	2034	0,4
2010	516 152	2319	0,4
2011	521 942	2242	0,4
2012	500 539	2152	0,4
2013	438 524	3539	0,8
2014	363 820	3488	0,9
2015	318 713	3496	1,1
2016	312 366	4580	1,5

Źródło: dane policyjnej statystyki przestępczości.

898

Najczęściej popełniają przestępstwa na terenie Polski obywatele Ukrainy. Obywatele Ukrainy to jednocześnie najliczniejsza nacja obecna na terytorium Polski – w 2016 r. pracowało legalnie w Polsce 1200 000 obywateli Ukrainy. Według szacunków około miliona obywateli Ukrainy przebywa na terenie Polski i pracuje w sposób nieuregulowany⁶.

O jakie przestępstwa popełniane na terenie Polski byli podejrzani, w analizowanym okresie, cudzoziemcy według danych policyjnej statystyki przestępczości?

Dominują trzy grupy przestępstw kwalifikowanych z Kodeksu karnego: przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, przeciwko mieniu oraz przeciwko wiarygodności dokumentów. Liczba podejrzanych o czyny z tych trzech grup przestępstw rosła w analizowanym okresie, stanowiąc pod jego koniec ok. 80% ogółu czynów zakwalifikowanych z przepisów Kodeksu karnego. Najczęstszym rodzajem przestępstwa z grupy przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji jest czyn prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub w stanie odurzenia. Wśród przestępstw przeciwko mieniu dominują kradzieże oraz oszustwa. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów to głównie czyny polegające na materialnym fałszerstwie dokumentu: podrobienie, przerobienie dokumentu w celu użycia za autentyczny.

⁶ A. Paulukiewicz, Raport Narodowego Banku Polskiego z 4.01.2017 r., https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/publikacje/rynek_pracy/index_pre.html (dostęp: 22.03.2020).

Cudzoziemcy podejrzani o najbardziej groźne przestępstwa – przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, łącznie z zabójstwami – to łącznie 3% ogółu popełnionych przestępstw.

Przestępstwa, na które warto zwrócić uwagę, które rosnąco pojawiają się w analizowanym okresie, to czyny z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, stanowiące pod koniec tego okresu 6,8% ogółu zarejestrowanych czynów. Zmniejsza się udział przestępstw tzw. akcyzowych, uregulowanych w Kodeksie karnym skarbowym (art. 63–68), a polegających na obrocie wyrobami akcyzowymi bez znaków akcyzy (najczęściej chodzi o alkohol i papierosy), wywozie wyrobów akcyzowych bez pisemnego powiadomienia właściwego organu w terminie, paserstwie akcyzowym⁷.

Podsumowując cechy obrazu przestępczości cudzoziemców, tej formalnie zarejestrowanej (a więc ujawnionej), w pierwszym 16-leciu XXI w., możemy powiedzieć, że jest to przestępczość o niskim poziomie przestępstw przeciwko osobie, o znaczącym udziale przestępstw kradzieży zwykłej oraz o dominującym udziale przestępstwa prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości. I ciągle podejrzani o popełnienia przestępstwa cudzoziemcy stanowią znikomy – 1% – odsetek podejrzanych ogółem⁸.

Ofiary – cudzoziemcy jako ofiary przestępstw

W policyjnej statystyce przestępczości znajdujemy dane o pokrzywdzonych przestępstwem cudzoziemcach za lata 2004–2009⁹. W komentarzu do danych statystycznych o pokrzywdzonych przestępstwem cudzoziemcach (za wyżej określony czas) czytamy, że:

policja rejestruje z roku na rok malejącą liczbę cudzoziemców – ofiar różnego rodzaju przestępstw. Jeszcze w 2004 roku było ich prawie 4300, natomiast 4 lata później – w 2008 roku – liczba pokrzywdzonych cudzoziemców wyniosła niespełna 1500. Dane z 2009 roku potwierdzają tendencję spadkową w tym zakresie¹⁰.

⁷ Dane o strukturze przestępczości cudzoziemców podają za: I. Rzeplińska, J. Włodarczyk-Madejska, *Przestępczość...*, s. 20–28 oraz *eadem*, *Przestępczość...*, „Studia Prawnicze”, s. 141–152.

⁸ *Eadem*, *Przestępczość...*, „Studia Prawnicze”, s. 158.

⁹ Dane Komendy Głównej Policji, [statystyka.policja.pl/st/tagi/282, cudzoziemcy.html](http://statystyka.policja.pl/st/tagi/282,cudzoziemcy.html) (dostęp: 22.03.2020).

¹⁰ *Ibidem*.

Tabela 2. Pokrzywdzeni cudzoziemcy w latach 2004–2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 (trzy kwartały)
Ogólna liczba pokrzywdzonych cudzoziemców	4290	4056	2936	2161	1463	988
Zabójstwo	10	3	2	4	0	1
Uszczerbek na zdrowiu	18	10	15	9	5	9
Bójki i pobicia	22	16	11	14	24	16
Przestępstwa rozbójnicze	323	250	141	160	80	47
Kradzież cudzej rzeczy	2747	2552	1822	1354	836	583
– w tym kradzież samochodu	1260	1042	515	325	105	89
Kradzież z włamaniem	700	870	585	369	262	155
Wszystkie kryminalne łącznie	4195	3942	2804	2041	1316	919
Wszystkie gospodarcze łącznie	6	21	18	36	6	10
Przestępstwa drogowe	46	52	60	66	33	38

Źródło: dane policyjnej statystyki przestępczości.

Ofiarami jakiego rodzaju przestępstw bywają cudzoziemcy najczęściej według danych za lata 2004–2009?

Na pierwszym miejscu są ofiarami kradzieży (64% ogólnej liczby pokrzywdzonych cudzoziemców w 2004 r. i 59% ogólnej liczby pokrzywdzonych cudzoziemców w 2009 r.), w tym przeważnie kradzieży samochodu, następnie są ofiarami kradzieży z włamaniem (16,3% ogólnej liczby pokrzywdzonych cudzoziemców w 2004 r. i 15,7% w 2009 r.), dalej – ofiarami przestępstw rozbójniczych, a na końcu znacznie rzadziej – ofiarami przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, w tym z pominięciem zabójstw (0,9% ogólnej liczby pokrzywdzonych cudzoziemców w 2004 r. i 2,5% w 2009 r.). W przypadku tych ostatnich przestępstw można mówić o pewnym wzroście zdarzeń, w których pokrzywdzonymi byli cudzoziemcy.

Ujawniona przestępczość cudzoziemców, w takim samym stopniu jak rozmiary pokrzywdzenia przestępstwem cudzoziemców, zależy od składania zameldowań do policji o fakcie zaistnienia przestępstw, zameldowań składanych przez pokrzywdzonych cudzoziemców. Na podstawie

różnych źródeł – badań kryminologicznych, ocen policji, doniesień dziennikarskich – wiemy, że zarówno „ciemna liczba” przestępstw popełnianych przez cudzoziemców, jak i przestępstw, w których pokrzywdzonymi są cudzoziemcy, ma swój znaczący wymiar¹¹.

Szczególnym rodzajem przestępstw, którego ofiarami są cudzoziemcy, są przestępstwa z nienawiści. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich we współpracy z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie przeprowadziło badanie nad skalą przestępstw z nienawiści w Polsce, a także rozpoznanie ich specyfiki w wybranych społecznościach: muzułmańskiej, afrykańskiej i ukraińskiej¹².

Badanie dla społeczności ukraińskiej przeprowadzono w województwie małopolskim. Badania dla grupy muzułmańskiej i migrantów z krajów Afryki Subsaharyjskiej prowadzone były w województwie mazowieckim. W każdej z tych społeczności zapytanych zostało ponad 600 respondentów. Pytanie dotyczyło doświadczania przestępstw z nienawiści, mieszczących się w sześciu wskazanych przez badaczy kategoriach: znieważenia, groźby, zniszczenia mienia, naruszenia nietykalności cielesnej, stosowania przemocy i napaści seksualnej. „W ten sposób ustalono, że ponad 18% Ukraińców, 8% muzułmanów i aż 43% osób pochodzących z państw Afryki Subsaharyjskiej doświadczyło w latach 2016–2017 co najmniej jednego przestępstwa motywowanego nienawiścią”¹³. Na podstawie tych wyników oszacowano liczbę przestępstw z nienawiści w latach 2014–2017 w całych społecznościach zamieszkujących w województwach objętych badaniem. W przypadku społeczności ukraińskiej, w województwie małopolskim, najliczniejszej spośród badanych grup, popełniono ponad 44 000 przestępstw z nienawiści. W przypadku migrantów pochodzących z krajów muzułmańskich, w województwie mazowieckim, popełniono 4300 przestępstw z nienawiści. W przypadku migrantów z krajów Afryki Subsaharyjskiej, także w województwie mazowieckim, jest to liczba 3000 przestępstw z nienawiści.

W tym samym czasie w województwie małopolskim prowadzono jedynie 18 postępowań karnych o przestępstwa z nienawiści, w których pokrzywdzonymi były osoby narodowości ukraińskiej. W województwie

¹¹ I. Rzeplińska, *Przestępczość cudzoziemców w Polsce*, Warszawa 2000, s. 32.

¹² Badania Rzecznika Praw Obywatelskich i ODIHR (Office for Democratic Institutions and Human Rights)/Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie nad skalą przestępstw z nienawiści w Polsce, <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/jedynie-5-przestepstw-motywowanych-nienawiscia-jest-zgłaszanych-na-policje-badania-rpo-i-odihrob> we (dostęp: 22.03.2020).

¹³ *Ibidem*.

mazowieckim – 31 postępowań karnych o przestępstwa z nienawiści wobec osób z krajów muzułmańskich lub arabskich oraz 47 postępowań, gdzie pokrzywdzonymi byli pochodzący z Afryki Subsaharyjskiej.

Jakie stąd płyną wnioski? Po pierwsze, obserwowana jest niska zgłaszalność przestępstw z nienawiści – tylko 5% tego rodzaju przestępstw jest zgłaszanych na policję przez pokrzywdzonego lub inną osobę.

Po drugie, członkowie społeczności badanych byli pytani o zmianę swoich nawyków pod wpływem zdarzeń takich jak wymierzone w nich przestępstwa z nienawiści i oto ich odpowiedzi: 59% osób narodowości ukraińskiej, które stały się ofiarami przestępstw z nienawiści, unika rozmów w swoim języku w miejscach publicznych; 39% migrantów z krajów muzułmańskich, którzy byli ofiarami tych przestępstw, unika ubierania się w sposób kojarzący się z ich religią; 46% ofiar przestępstw z nienawiści pochodzących z krajów Afryki Subsaharyjskiej próbuje ukrywać kolor skóry (np. nosi długie rękawy).

Sytuację zagrożeń, na jakie narażeni są cudzoziemcy w Polsce współcześnie, w 2019 r., niech zilustrują dwa zdarzenia relacjonowane przez prasę.

Pierwsze, relacjonowane 9.07.2019 r., dotyczące obywatela Indii, studenta:

Najpierw był cios, a potem wyzwiska „je... Arabów”. 24-letni student Politechniki Gdańskiej z Indii został w niedzielę zaatakowany w Trójmieście, gdy jechał pociągiem Szybkiej Kolei Miejskiej. Wraz z mówiącym po polsku kolegą zgłosił się na policję, ale funkcjonariusze nie przyjęli zawiadomienia, tłumacząc, że na komendę nie mógł wtedy przyjechać żaden z biegłych sądowych władających językiem angielskim. Subhankar miał zostać przesłuchany jak najszybciej¹⁴.

Drugie zdarzenie, z Warszawy, z 16.07.2019 r., notatka zatytułowana: *Budowniczy metra zaatakowany*, z nadtytułem: *„Won z Polski” i butelka z benzyną* (w kolorze czerwonym):

Policja dostała zawiadomienie w sobotę po południu. Znajomy jednej z mieszkańek bloku przy ul. Wolskiej 109 (w Warszawie) alarmował, że na klatce straszą wulgarne napisy wymalowane sprayem: „Won z Polski”, „Bydlaki”, do tego epitety pod adresem Ukraińców. Napisy pojawiły się na ścianach w nocy z piątku na sobotę, obok wejścia do lokalu, w którym mieszka kilku obywateli Ukrainy.

Właściciel mieszkania wynajmowanego przez Ukraińców powiadomił policję; powiedział też, że w nocy ktoś wrzucił do lokalu butelkę z benzyną – mogła wywołać pożar. Policja poinformowała, że nikt nie doznał

¹⁴ *Student z Indii pobity w pociągu*, „Gazeta Wyborcza” z 9.07.2019, s. 6.

obrażeń ani uszczerbku na zdrowiu. Obywatele Ukrainy byli nietrzeźwi. Trzej obywatele Ukrainy, mieszkający w tym lokalu, następnego dnia powiesili, na drzwiach do mieszkańców, list do sąsiadów:

Polacy budują za granicą, a my wraz z Turkami budujemy dla Was stację metra na ul. Górczewskiej. Przyjechaliśmy tu za chlebem, ale nie chcemy go za darmo. Pracujemy bardzo ciężko 25 m pod ziemią, aby zasłużyć na zarobione pieniądze. Wzbogacamy Polskę nie tylko swoją pracą, ale także płacąc podatki, z których polskie państwo finansuje m.in.: szkoły, szpitale, emerytury.

List podpisali: Andrzej, Bogdan i Witalij, podając, że przyjechali z Ukrainy, gdzie trwa wojna i kryzys gospodarczy¹⁵.

Przestępczość migrantów w Polsce, współcześnie, nie jest zjawiskiem groźnym – zarejestrowane przestępstwa przeciwko osobie, gdzie podejrzanymi są cudzoziemcy, stanowią daleki odsetek w zbiorowości podejrzanych ogółem cudzoziemców, także wśród podejrzanych ogółem w tej kategorii przestępstw.

Jako podejrzani cudzoziemcy na pierwszym miejscu plasują się sprawcy prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości, co świadczy o lekceważeniu prawa i bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Inaczej jest z cudzoziemcami pokrzywdzonymi przestępstwem. Zwracam tutaj uwagę na „ciemna liczbę” – cudzoziemcy nie zgłaszają przestępstwa na policję, przestępstwa popełniane są we własnym, cudzoziemskim, środowisku. Cudzoziemcy stają się, wyraźnie, ofiarami jednego rodzaju przestępstw zwanych zbiorczo „przestępstwami z nienawiści”.

Według mojej oceny to przestępstwa popełnione z nienawiści do obcego – do mówiącego innym językiem, do człowieka o innym kolorze skóry, do cudzoziemca, który „przyjeżdża do nas i zabiera nam pracę albo narusza nasze poczucie bezpieczeństwa, bo może popełnić przestępstwo” – powodują, że cudzoziemcy, migranci mogą czuć się u nas zagrożonymi popełnieniem wobec nich przestępstwa, to oni mogą tracić poczucie bezpieczeństwa, będąc w Polsce. Nie jest prawdą, że cudzoziemcy przyjeżdżają do Polski popełniać przestępstwa, nie jest prawdą, że zabierają nam pracę.

Cudzoziemcy, migranci „już tu są” i będą. Powtórzę znaną wszystkim obserwację: są tu jako turyści, studenci, uchodźcy, pracownicy. I zdarza się, że popełnią przestępstwo – przestępczość jest obecna w każdej zbiorowości, w każdym społeczeństwie, także w zbiorowości migrantów.

¹⁵ Budowniczy metra zaatakowani, „Gazeta Wyborcza” z 16.07.2019, s. 2.

Kształtowanie w społeczeństwie postaw wrogich wobec cudzoziemców jest nieetyczne i wbrew podstawowej zasadzie życia w społeczeństwie – zasadzie szacunku do drugiego człowieka. Specjalnie nie piszę tutaj o pragmatycznym podejściu do cudzoziemców – są nam potrzebni jako pracownicy. To nie pragmatyczne podejście ma decydować o stosunku do drugiego człowieka, tylko zasada poszanowania jego godności.

Cudzoziemcy jako pracownicy w Polsce spotykają się z jeszcze jednym typem zachowań – oszustwami ze strony pracodawców: niewypłaćaniem wynagrodzenia, zaniżaniem przy wypłacie wcześniej umówionej pensji, zastraszaniem doniesieniem na policję o nielegalnym pobycie, zatrudnianiem w warunkach niezgodnych z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy¹⁶.

Kryminolog ma obowiązek rzetelnego i obiektywnego spojrzenia i analizy stanu przestępczości w danym państwie, w danym społeczeństwie. Ma obowiązek spojrzenia z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa i bezpieczeństwa obywateli na zagrożenia ze strony przestępców – takie obserwacje trzeba czynić, analizując także przestępcze zachowania migrantów. Z drugiej strony przestępstwa jest ofiara, pokrzywdzony przestępstwem i na jego osobę kryminolog ma obowiązek, w rzetelnej analizie stanu przestępczości, spojrzeć: kto to jest, w jakich warunkach staje się ofiarą przestępstwa, jakie działania prewencyjne państwo powinno podjąć. Mam wrażenie, że współcześnie w Polsce odpowiednie władze powinny podjąć działania prewencyjne na rzecz migrantów – ochrony przed przestępstwami połączonymi wspólną nazwą: „przestępstwa z nienawiści” oraz ochrony przed naruszeniami wobec migrantów praw pracowniczych i warunków pracy.

Literatura

- Błaszczak A., *Polska zawalczy o imigrantów*, „Rzeczpospolita” z 26.07.2018.
Budowniczy metra zaatakowany, „Gazeta Wyborcza” z 16.07.2019.
 „Gazeta Wyborcza. Magazyn Świąteczny” z 20–21.07.2019.
 Osiecki G., Gajewski Ł., *Imigracja idzie na rekord. Liczba cudzoziemców pracujących w Polsce wciąż wzrasta*, „Dziennik Gazeta Prawna” z 5.08.2018.
 Rzeplińska I., *Przestępczość cudzoziemców w Polsce*, Warszawa 2000.

¹⁶ Informacje na ten temat można znaleźć w artykułach prasowych z 2019 r. i latach poprzednich, w raportach Rzecznika Praw Obywatelskich; ostatni, w czerwcu 2019 r., najgłośniejszy i najbardziej dramatyczny przypadek dotyczy Witalija S., obywatela Ukrainy, pozostawionego, po zaślabnięciu w pracy, w lesie, bez pomocy, gdzie zmarł.

Rzeplińska I., Włodarczyk-Madejska J., *Przestępczość cudzoziemców w Polsce na podstawie danych policyjnej statystyki przestępczości za lata 2013–2016*, „Studia Prawnicze” 2018, nr 4.

Rzeplińska I., Włodarczyk-Madejska J., *Przestępczość cudzoziemców w Polsce – na podstawie policyjnych statystyk przestępczości*, [w:] W. Klaus, K. Laskowska, I. Rzeplińska (red.), *Przestępczość cudzoziemców. Aspekty prawne, kryminologiczne i praktyczne*, Warszawa 2017.

Student z Indii pobity w pociągu, „Gazeta Wyborcza” z 9.07.2019.

Netografia

<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/jedynie-5-przestepstw-motywowanych-nienawiscia-jest-zglaszanych-na-policje-badania-rpo-i-odihrobwet> (dostęp: 22.03.2020).

https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/publikacje/rynek_pracy/indeks_pre.html (dostęp: 22.03.2020).

[statystyka.policja.pl/st/tagi/282, cudzoziemcy.html](https://statystyka.policja.pl/st/tagi/282,cudzoziemcy.html) (dostęp: 22.03.2020).